

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, zjutrajje izdaje opoldne, večernje izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemna ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto	13 K 20 h. ali gl. 6 60
pol leta	6 60 3 30
četrt leta	3 40 1 70

Posamične številke stanejo 10 vin.
Od 23. julija 1902. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11. uri dopoldne.

Narodno sprejema upravnštvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. večer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez dopolne naravnine se ne odzivamo.

Celast in poselence se računajo po petih vrstah: tiskano 1-krat 6 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 8 kr. vsaka rata. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« — Dr. K. Lavrid.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnštvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Narodno in oglasno je plačati lone Gorien. Dopisi n. j. se pošiljajo le uredništvu.

Narodna, reklamacije in druge reči, katere ne padajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le uredništvu.

„PRIMOREG“

Izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1 80.

„Soča“ in „Primoreg“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Gor. Tiskarna A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Zaslepljeni Lahi.

Politična debata, katero so sprožili v istrskem deželnem zboru hrvaško-slovenski poslanci, je prinesla sicer nekaj gibanja v široko javnost, ali ne takega, kakoršnega bi bilo pričakovati. Lahi v naših pokrajinah so zaslepljeni vsled prevlade nad ogromno večino slovanskega prebivalstva, do katere jim je pripomogla vlada, in vedno mislijo, da ostane na veke tako. Nič jih ne gane, tudi dogodki od drugih strani, ki bi jim morali biti za vzgled ali v svarilo, grede tako brez posebnih vtisov mimo njih. Nikakor se nečejo sprijazniti z mislijo, da utegne priti drugače prej ali slej, in da je ta njihova prevlada le plod tiste sloveče avstrijske de-vize: Divide et impera!, ki ločuje in draži, da dela pot — tretjemu. Ta tretji je gledč na razmere v naših pokrajinah — Nemeec. Dalmacija trepeče pred Nemcem, ki hoče po vsej sili v deželo, in zjedinita se je, da mu prepriča pot. Vsakdo bi sodil, da dogodek v Dalmaciji, ko stojita Slovan in Lah v skupni alangi proti Nemcu, strezne naše Lahe, da se zavedo svojega položaja ter pripravijo na to, dokler je še čas. Kdor je razumen med lahi, listi čuti nemško poplav v naših de-želah, in kdor je pameten, mora priti edinole do tega zaključka, da se morata sprijazniti s hrvaški in laški narod, kajti le ob skupnem nastopanju bo mogoče preprečiti nemški naval — drugače ne. Vsi vemo, da Nemci v rajhu ne želijo drugega nego to, da bi zavladali do Adrije, in kdor je razsoden, tudi ve, da je Avstrija točen in zvest izvršni organ vsenemskih teženj. Avstrija gradi nemški most do Adrije, in ako ga zgradi, ga zgradi tudi na račun Lahov.

V istrskem deželnem zboru je bilo čuti od strani Slovanov na naslov Lahov toliko pametnih in umestnih besed, da jih že dolgo časa niso slišali, ali kaj so rekli na to? Res je, da so bili v zadregi, in bržčas le v skrajni sili se je spustil laški istrski poslanec Cleva do gorostanega sveta, da naj istrski Slovani pripoznajo, da je Istra laška zemlja, pa bo mogoče sporazumljenje! „Piccolu“ je ta navet največja potenca modrosti kateri je pri-

ložil že drugo modrost, da namreč pri nas ni tistega tretjega, proti kateremu so se obrnili v Dalmaciji! To je gorostasnost pa skrajna zaslepljenost.

Ti ljudje res nočejo javno pripoznati nemške nevarnosti, nikakor se nočejo niti za las umakniti s svoje pozicije, pa čeprav vedo, da je že tako rahla, in nikakor nočejo odnehati od svoje protislovanske politike, kateru jim je v pogubo, in s katere pomočjo vlada z izvenredno spretno roko dela pot nemstvu na jug. Prav nič ne pretiravamo v tem oziru, to je istina, katero morajo spoznati enkrat tudi Lahi. Dogodek v Dalmaciji jih je sicer dirnal, ali kakor jih ni izučil tako, kakor bi zaslužil. Dokler ne pridejo v resno nevarnost, dokler se ne zajé tujec v naše de-zele ter pokaže svojo prešernost na občutljiv način, se ne zganejo, potem šele, kadar bo prepozno.

Je čudna ta laška narava! Nemeec v naši deželi se mu dobriča, hvali njegovo kul-turo, govori kolikortoliko njegov jezik, pa sta velika prijatelja, in to jih tako omamlja, da ne vpoštevajo zadosti n. pr. nemškega nas-koča na Dalmacijo, da niti ne zgrajajo se, kakor bi tikalo, nad palicami, s katerimi te-pejo Nemci laške študente v Inomostu, ter pri tem zalijo z najsurovejšimi psovskami laški narod. Ako kak Slovan z vso pravico čimkne kakoga laškega izziivača, je ogenj v laški strehi in vse časopisje „pokočuč“, nem-ške brce pa prenašajo čudovito potrpežljivo; morda pa se pripravljajo na tiste čase, ki utegnejo priti, ko jih bodo v njihovi sredi traktirali s palicami. Vse mogoče. Nikake da-lekovidnosti, nikakega pogleda v bodočnost, sama ljuba sedanost jih manja, ali to jih bo še drago stalo. „Tistega tretjega“ že se spo-znajo.

Kar se tiče pa naših posebnih gori-skih razmer, je stvar ta, da so slovenski klerikalci poslabšali naš položaj za desetletja. Med našimi Lahi v Gorici vre, in tudi med njimi se pojavljajo glasovi za sporazumljenje. V to sta nam priča tukajšnji „Gazzettino“ in v nekem laškem listu v Trstu smo čitali te dni dopis iz Gorice, ki povdarja tako po-trebo. Pri nas je pač tako: goriški Lahi stojijo na umetno narejeni poziciji, Furlani

so za vsako skupnost, ali tu vmes mešajo slov. klerikalci, ki pomagajo držati pokoncu goriške Lahe. Je pač žalostno to, ali res-nično je, in posledica bo to, da dočim se od zdolej gori dela za sporazumljenje ter se je ljudstvo naveličalo gonje, v katero so je za-peljavali kaporioni, se prav od slov. kler. strani pomaga držati neopravičeno pozicijo goriških Lahov, pod katere težo trpi cela dežela. — Tistega „tretjega“ tudi naši Lahi ne vpošte-vajo, ker so zaslepljeni, dasi jim preti polom na celi črti, nó, so pač razmere take, da se Bog usmilil... Radovedni pa smo, res rado-vedni, kaj bomo čuli na vse to v našem de-želnem zboru.

Nadziranje šolske mladine pred veroukom.

„Gorica“ je objavila v št. 88. uvodni članek „Katehetom“. Slavno uredništvo „Soče“ vstreže šolskim voditeljem in vsemu učitelstvu, ki z „Gorico“ ni v nobeni zvezi, ako sprejme sledeči dodatek k omenjenemu članku:

Član 17 državne osnovne po-stave z dne 21. dec. 1867. se glasi: Za pouk veronauka v šolah ima skrbeti do-tična cerkev ali verska družba.

Država ima glede vsega pouka in od-goje pravico najvišjega vodstva in nadzoro-vanja.

Postava z dne 25. maja 1868. določuje:

§ 1. Najvišje vodstvo in nadzorovanje vsega pouka in odgoje pripada državi in se izvršuje po postavno poklicanih organih.

Postava 14. maja 1869.:

§ 5. Učitelji vere, cerkvene oblasti in verske družbe imajo zadovoljevali šolskim postavam in pa tistim zaukazom, ki jih po teh postavah izdajajo šolske oblasti.

Zakon z dne 20. avgusta 1870.:

§ 23. Učenci naj prihajajo o pravem času v šolo in brez dovoljenja ne smejo iti nikamor iz učne sobe.

Po prvih dveh urah vsacega poldnev-nega uka nastopi 15 minut počitka, med ka-terim učenci, koder jim ne branijo razmere, smejo na učiteljevo dovolitev iz šolske sobe iti razredoma ali oddelkoma.

Otrokom obeh najnižjih vrst starosti naj se 5 minut počitka daje tudi že po prvi učni uri.

§ 30. V takih šolah, koder je samo po en razred, naj učitelj četrt ure, predno se uk začne, pride v učno sobo ter naj na-tanjko o praven. času začenja in končava zapovedane učne predmete. V takih šolah, koder je po več razredov, naj šolski zbor vkrene, kako učiteljem na učence paziti pred začetkom pouka. Noben učitelj ne sme brez postavne opravilne uka prekiniti (prenehati) odložit ali okrajšati, niti učnega časa kako drugače prenarediti.

§ 64. Po enorazrednih šolah uk med posamezne ure razdeljuje učitelj, a po več-razrednih učiteljski zbor, in podaje okrajni učilnični oblasti (v šolah vadnicah učiteljskih izobraževališč deželni učilnični oblasti) na odobrilo.

Zakon z dne 20. junija 1872:

§ 7. Kdor poučuje veronauk na kateri šoli, je pri izvrševanju svojega poučevanja pod-redjen disciplinarnim določbam šolskih postav.

Konec odloka c. kr. minister-stva za b. in u. z dne 19. avgusta 1903. št. 19215. na gospoda Jo-sipa Cigoja, župnika v Ajdovščini, se glasi:

„Bilo bi pravično, ako bi Vi prosto-voljno prevzeli nadziranje šol. otrok v od-moru med dvema zaporednima verskima urama (najprej v II., potem v I. razredu), ker ste se določili svoječasno dve zaporedni ver-ski uri na Vašo željo ter v interesu dušnega pastirstva. V nasprotnem slučaju bi se mo-ralo drugače poskrbeti, da bi nadziravali šolsko mladež učitelji na način, ki odgovarja pravičnosti, ter določiti event. za verstvo druge ure.“

Iz navedenega sledi:

Država se ne vtika v razdelitev tvarine za veronauk in tudi ne določuje nobene po-sameznosti o tem predmetu, ampak zahteva od kateheta samo to, da njegovo postopanje in vplivanje ne sme biti protipostavno ter v nobenem oziru škodljivo. Daje mu na raz-polago določeni učni čas in šolsko sobo ter vse drugo pripusca dotični cerkvi ali verski družbi. Iz tega razloga zakon nikjer ne do-

Trije mušketirji.

Napisal Alexandre Dumas.

(italj.)

Planchet zleze na dvorišče, da bi osedlal konje; a bili so še pretrudni. Samo Mousquetonov, ki je po-toval včeraj pet do šest ur brez svojega gospodarja, bi bil mogel nadaljevati pot, toda živinozdravnik, ki so ga poklicali, da bi prišel puščat krčmarjevemu konju, je v nerazumljivi zmoti puščal Mousqueto-novemu. —

To jih prične vznemirjati: vse te nezgod, sle-deče druga drugi, so bile morda slučajne, toda mogle so biti tudi posledica zarote. Athos in d'Artagnan zapustita sobo in Planchet gre poizvedovat, če niso morda v bližini na prodaj trije konji. Pred vrati sta stala dva konja, ki sta bila popolnoma opravljena, sveža in močna. To je kazalo dobro kupčijo. Vpraša torej, kje sta gospodarja: odvrnejo, da sta prenočila v krčmi in ravno plačujeta krčmarju svoj račun.

Athos gre notri, da bi plačal, dočim d'Artagnan in Planchet ostaneta pred vrati na cesti; krčmar je bil v oddaljeni sobi, in Athosa so prosili, naj se po-trudi k njemu.

Athos vstopi brez vsake slutnje in vzame iz žepa dve pistoli, da bi plačal: krčmar je bil sam in je sedel pri svoji pisalni mizi, katere jeden predal je bil na pol odprt. Krčmar vzame denar, katerega mu da Athos, obrne ga parkrat v svojih rokah in pod pretvezo, da

je denar ponarejen, naenkrat pravi, da mora dati njega in njegovega tovariša zapreti kot ponarejalca denarja.

»Norec,« pravi Athos in stopi k njemu, »porežem ti ušesa.«

V tem hipu vstopijo skozi stranska vrata štirje do zob oboroženi možje in se vržejo na Athosa.

»Jaz sem vjet,« zakliče Athos z vso močjo svojih pljuč; »beži, d'Artagnan, spodbodi konja, spodbodi!« In pri tem sproži svoji dve pištoli.

D'Artagnan in Planchet si ne dasta tega ponoviti dvakrat, ampak odvežeta konja, ki sta čakala pred vrati, ju zasedeta, spodbodeta z ostrogami in odjezdita v najhitrejšem diru.

»Ali veš, kaj se je zgodilo z Athosom?« vpraša d'Artagnan Plancheta med begom.

»Ah, gospod,« pravi Planchet, »dva sem videl pasti na njegova dva strela, in zdi se mi, da je potem proti ostalim potegnil meč.«

»Vrli Athos!« zamrmra d'Artagnan. »In če se pomisli, da sem ga moral pustiti na cedilu! Sicer pa naju morda čaka kaj sličnega nekaj korakov od tod. Naprej, Planchet, naprej! Ti si vrl človek.«

»Saj sem vam povedal, gospod,« odvrne Planchet, »Pikardijca je možno spoznati šele po dejanjih; poleg tega sem tu v svoji domovini, in to me vzpodbuja.«

»In neprestano spodbadaje svoja konja, dospeta v Saint-Omer, ne da bi kaj obstala. Tukaj razjahata, da si konja oddahneta, obdržita ju pa pri sobi, da sta bila vedno pripravljena, jesta nekoliko kar iz roke, stojé sredi ceste, na kar odpotujeta naprej.

Kakih sto korakov pred vrati Calaisa se zgrudi d'Artagnanov konj, in ni ga bilo možno dvigniti; kri se mu je vlija iz nosa in iz oči. Ostane torej samo še Planchetov konj, a tudi ta obstane in se ne da spraviti naprej.

K sreči sta bila, kakor smo rekli, samo še kakih sto korakov od mesta; pustivši mrhi na glavni cesti, odhitita v pristanišče. Planchet opozori svojega gos-poda na plemiča, ki je prihaja s svojim slugo in je šel samo kakih petdeset korakov pred njima.

Hitro se približata temu plemiču, ki se mu je, kakor je bilo videti, zelo mudilo. Škornje je imel pokrite s prahom in poizvedoval je, če bi se ne mogel takoj prepeljati na Angleško.

»Nič ni lažje nego to,« odvrne kapitan ladije, ki je bila pripravljena, da odjadra, »toda danes zjutraj je prišlo povelje, da ne smemo nikogar pustiti odpo-tovati brez izrecnega dovoljenja gospoda kardinala.«

»Jaz imam to dovoljenje,« pravi plemič in po-tegne iz svojega žepa papir, »tukaj je.«

»Dajte si je hitro pregledati od ravnatelja prista-nišča,« pravi kapitan, »in odlikujte mene.«

»Kje najdem ravnatelja?«

»Na njegovem posestvu.«

»In kje je to posestvo?«

»Četrť ure od mesta; glejte, od tu lahko vidite hišo, na vznožju te male višine, krita je s skalicami.«

»Prav,« pravi plemič.

In v spremstvu svojega sluge se napoti proti ravnateljevi hiši.

ločuje, da mora katehet nadzirati šolsko mladino, a tudi tega ne, da bi moral učitelj pred katehetovo uro to odpravljati in katehetu nekako hlapčevati.

Za učiteljico v Ajdovščini konča pouk ob torkih in petkih predpoludne ob 10. uri. Od 10. do 11. ure je gospodu katehetu šolska soba na razpolago. Ker zakon določuje po drugi učni uri ¼ urni odmor, pade ta tretjo uro, ki je katehetova. Po § 5. postavave z dne 14. maja 1869. imajo učitelji vere zadovoljevati šolskim postavam in pa tistim zahtevam, ki jih po teh postavah izdajajo šolske oblasti.

Ako torej šolski voditelj določi, oziroma učiteljski zbor sklene, da ima katehet nadzirati šolsko mladino v ¼ urnem odmoru, ki pade v njegovo uro, in sicer isto mladino, katero v tej uri poučuje, je zadeva rešena. Katehet ni dolžan med odmorom nadzirati otrok, katerih potem ne poučuje, pač pa one, ki v listi uri poučuje. Tako nadziranje pripade katehetu tudi takrat, če šolski voditelj oziroma učiteljski zbor ni o tem nič določil, ker po postavi ni dolžan nihče drugi to storiti, če se ni sam prostovoljno ponudil katehetu za pomočnika.

Isto velja za slučaj, ako bi katehet želel imeti prvo uro. Šolsko vodstvo ali učiteljski zbor mu jo pripusti, a pod pogojem, da se zaveže na ¼ urno nadziranje onih otrok, katere ima v prvi uri poučevati. Če bi tega ne hotel storiti, dobi drugo uro, da mu nadziranje odpade.

Po odloku c. kr. ministerstva za b. in u. z dne 19. avg. 1903. št. 19215. je gospod katehet v Ajdovščini zvedel samo to, kar je bilo že prej znano, in sicer to, da postavave ne določujejo, kako naj se otroci nadzirajo pred in med katehetovo uro za to uro, ker so izdane z načelom, da se država ne vtika v pouk veronauka, dokler ta na nobeno stran ne škoduje in ne nasprotuje državnim interesom in postavam.

„Correspondenz - Blatt für den katholischen Clerus in Oesterreich“ sporoča zgornji odlok „urbi et orbi“ kot neko pridobitev, a istina je, da smo po omenjenem odloku ravno tam, kjer pred njim. Če hoče kateri učitelj katehetu hlapčevati, mu postavave tega ne branijo.... Poznam učiteljico, ki je prihajala po katehetovi uri spuščati mu otroke domov. Po takem postopanju postane katehet v soli absoluten gospodar, učitelj hlapec, učiteljica katehetova dekla.

Prvi čuva na svoje pravice in sega čez nje, drugi (a) jih zameta in se ponižuje pred katehetom, mesto da bi mu bil enakopraven soodgovornik. Če učitelj ne čuva svojih pravic, vtegne se celo prigoditi, da mu bo katehet prihajal ob vsakem času po dve uri na teden v solo ter z velikimi škjarjami rezal med drugimi učnimi predmeti. Pred štirimi leti je stopil neki kapucinski pater s tako odločno željo pred šolskega voditelja, naj mu kot začasnemu veroučitelju pusti, da bi prihajal v solo, kadar bi hotel. Ko ga je voditelj uljudno

zavrnil, zatekel se je h krajnemu šolskemu svetu in tam našel zagovornike in priporočitelje, katere je moral šolski voditelj s patrom vred odločno zavrniti. Moj pokojni tast, učitelj pred l. 1869., je večkrat pripovedoval, kako mu je prihajal katehet ob vsaki uri s cilindrom na glavi v solo, če mu je bilo doma dolgočasno ter učil veronauk več ali manj časa, kakor je bil ravno razpoložen, in on je moral stati pripravljen, da je koj nastopil, ko je katehet odhajal.

Rezsodbe upravnega sodišča z dne 6./9. 1880. št. 1645., po kateri bi smeli katehetje poljubno izbirati ure za veronauk, nimam pri rokah; mislim pa, da tudi ta ne more določevati drugega nego to, kar se že tako godi, in sicer načelo, naj se odločijo ure za veronauk kolikor mogoče tako, da ne padejo na tak čas, ko bi bili katehetje navadno po drugih opravilih dušnega pastirstva zadržani prihajati v solo in da se nanaša na posamezen slučaj in velja samo za tak slučaj. S povedanim pa ni rečeno, naj bodo katehetje v soli privilegovani nad drugimi učitelji, naj bodo v soli gospodari in učitelji njih hlapci ali pomočniki. Učitelj hoče imeti v katehetu enakopravnega soodgovornika, a ne gospodarja. Kot prvega ga bo vedno cenil, kot zadnjega odločno zavrnil v postavne in pravične meje, ker mu hoče biti enakopraven sosed s poštenimi nameni, ne pa hlapec ali celo duševen suženj.

Goriški nadučitelj.

Iz klerikalnega sveta.

Francoski senat je sprejel v četrtek z 225 glasovi proti 31 prvo točko novega šolskega zakona, ki se glasi: „Prvo poglavje tretjega oddelka zakona Falloux z dne 15. marca 1850. se odpravi“. Napoleon III. je zakrivil ta zakon, z namenom, da bi mu pomagali klerikalci zlezti na cesarski prestol. S tem zakonom je bila vzgoja mladine izročena v roke klerikalcev, ki so vzgajili tekom desetletij nebroj neznačajev ter so hoteli demoralizirati francoski narod tako vsestransko, da bi bil ves slepo orodje cerkve in samostanov. Klerikalna premoč pa je sedaj srta, in dan, ko se je to zgodilo, se sme zapisati z zlatimi črkami v knjigo povestnice za duševno svobodo in neodvisnost.

Čujte, čujte! Neki klerikalni list na Bavarskem je prinesel vest, da se osnuje v kratkem v Avstriji velika katoliška stranka, v kateri se združijo vsi katoliški narodi avstrijski in katera nastopi proti šovinističnim težnjam narodnih strank vseh narodov. Na jugu države — tako piše oni bavarski list, deluje za uresničenje takega smotra vrli slovenski poslanec dr. Šustersič. „Tudi on deluje z vso unemo za zaščito vseh katolikov in podučuje ljudstvo, da njegov sovražnik ni Nemec, ampak samo liberalizem in šovinističkonarodno hujskajoče časopisje“. Lejte, lejte! Toliko laže „Slovenec“, glasilo dr. Šustersiča, o nemško-slovenski

zvezi, sam pa paktira z Nemci, se druži z njimi, in kakor Nemci črpajo iz njegovega govora, uči, da sovražnik ni Nemec, ampak le „liberalizem“. Tega cloveka risejo torej Nemci kakor nekakega svojega priganjaca, ki hoče spraviti Slovence, v znamenju križa in vere, pod nemški jarem. No, no, vedno lepše, vedno natančneje spoznavamo „voditelja katoliško-narodne stranke!“ Rečem ti, da mi ne porečeš. Tisti, ki je sam izdajica, vpije na druge, da so izdajice!... „Slovenec“ seveda pravi, da to ni res.

V Ljubljani imajo „društvo sv. Marte“. To društvo je napravilo neko zavetišče za služkinje. V to zavetišče je bil sprejel vodja vikar Kalan pred časom dve stari služkinji, ki sta mu odsteli seveda denar, in sicer po 1000 K. Ženski sta prišli v zavetišče, seveda z obljubo od strani vikarja, da ostaneta tam. Ali časi so se spremenili, vikar se je najbrže nabral denarjev od služkinj, zato pa se je hotel otresti onih dveh, kateri je bil vzei najbrže v denarni zadregi v svoj „zavod“. Hotel ju je z lepa odpraviti, ali ker se nista dali tako odpraviti, marveč sta se sklicavali na svoje pravice in na obljube, je šel clovekoljub v črni suknji k sodnji ter poskrbel sodnijsko odpoved. Radi tega pa pride do zanimive civilne pravde. Oh, ta denar, pa te verne slovenske služkinje! Kolikim revicam so že pogнали stotake in stotake, pa se še ne spametujejo. V tistem zavodu je Kalan vse: predsednik, tajnik, blagajnik, sploh nemejen gospodar. Tako se seveda lahko „vapešno deluje“; se umeje, da le v korist ubogih služkinj! Samo denarne knjizice morajo oddati! Ljudje božji, bojte se jih, bojte, ker hodijo okoli, kakor rjoveči levi, in iščejo, kje bi kaj požrli!

Pred mesecem dnij so našli v kraju Cutò v Italiji usmrčenega nekega Domenika Bruna. Kdo bi ga bil ubil, se ni vedelo. Sedaj pa so zaprli tamkajšnjega rimsko-katoliškega duhovnika, po imenu Giuseppe Gancesta. Ta duhovnik, ki je precej bogat, je vabil pred časom k sebi v službo sestro onega Domenika. Sestra je bila zadovoljna, mati tudi, ali brat se je postavil po robu z vso močjo, in konec je bila, da je ostala lepa sestra doma in ni šla v faroz k poželjivemu nuncu. Sedaj je zaprt oni nunc, ker je na sumu, da je iz maševanja ubil onega ubogega Domenika. Lep namestnik Božji!

V „Gorenju“ citamo: Kakor se kaže, so maše in molitve, opravljene po duhovnikih, postale predrage. Še celo tercijalke to uvidevajo. V Kranju je zbolela neka Marijina devica, ki je nosila tudi vrv krog pasu, vse-kako torej oseba, ki predstavlja nekak izvleček pobožnosti in višek udanosti napram prečastiti duhovščini. Zdelo se ji je, da je sama še premalo storila za izveličanje svoje duše in zato je naročila — ne morda kakemu duhovniku — marveč svoji prijateljici, da naj zmoli zanjo devet roženkrancev (vse 3 dele X 3=9) proti plačilu 2 (reci dveh) kron. Prijateljica je sprejela to naročilo, je

isto že kot Marijin otrok tudi z vso natančnostjo z ustnicami izvršila in potem seveda zahtevala plačilo za dovršeno delo, obljubljeni dve kroni, kar za devet roženkrancev gotovo ni preveč. Brumna tretjerednica pa, vrag vedi iz katerega vzroka, ni hotela plačati pogojene mezde in razjarjena prijateljica jo je šla tožiti za plačilo dveh kron k okr. sodišču! Toda ta smola! Še predno je prišlo do razprave, se je tretjerednica preselila na oni boljši svet, kjer roženkranci nič ne koštajo. Radi vprašanja, če so roženkranci v prid njeni duši, dasi jih ni plačala, je nastal med kranjskimi tercialkami velik prepir. Po našem skromnem mnenju se je prevarjena prijateljica postavila na povsem pravo pravno stališče, ker hoče baje sedaj, držeč se veljavne pogodbe, zahtevati plačilo iz morebitne zapuščine. Če nicesar ne dobi, pa pokojnici obe kroni „pusti na duši“.

DOPISI.

iz Dornberga. — Sklicujoči se na § 19. tisk. zakona, zahtevamo z ozirom na dopis, objavljen pod zaglavjem „iz Dornberga“ v št. 89. Vasega lista „Soča“, da sprejmete v zakonitem roku na istem mestu in istimi črkami nastopni stvarni popravek:

1. Ni res, da se je potrudil tudi Lovre grozni k starešinstveni seji, da vtakne svoj nos v naše stvari; res je pa, da je naš č. g. župnik Juvancič prisel pred sejo med starešinstvo z dovoljenjem županovim, da se pojasni zadeva organistova.

2. Ni res, da ko „je starešinstvo hotelo, da ostane sedanjim organist na svojem mestu, je bil Lovro grozni proti“; res je pa, da je č. g. župnik Juvancič zavoljo razmer nasvetoval za organista g. učitelja Orla, pa je bil tudi zadovoljen, da se sklene pogodba z dosedanjim organistom za tri leta.

3. Ni res, da ko „je starešinstvo želelo, da bi bila velika maša kakor po stari navadi, ob 10. namesto ob 9. uri, je bil Lovro grozni tudi sedaj proti“; res je pa, da je velika sv. maša ob 9. in pol, in da bo naš č. g. župnik naši želji popolnoma ugodil, kakor hitro bo poskrbljeno, da radovedneži na postaji zavoljo prihajajočega vlaka ne bodo zamujali sv. maše ob 10. uri.

4. Ni res, da „mu dajemo na leto težkih 4000—5000 gld.“; res je pa, da ima naš č. g. župnik svojemu stanu primerno plačo.

5. Ni res, da ko „smo od pamtiveka imeli po zimi 1. mašo ob 7. uri zjutraj, je je ta mogočni nunc svojevoljno določil ob 6½.“; res je pa, da je č. g. župnik starešinstveni prošnji, naj bi druga sv. maša bila pol ure pozneje, dokler ne more popolnoma ugoditi, izkusal vsaj deloma ustreci s tem, da je določil prvo sv. mašo za pol ure poprej.

Za županstvo v Dornbergu, dne 11. novembra 1903.

F. Berce, župan, Sinigoj, podžupan,
I. Cotič, podžupan.

(Dalje v prilogi.)

D' Artagnan in Planchet sledita plemiču v razdalji kakih petsto korakov.

Prišedši iz mesta, pospeši d' Artagnan svoje korake in dobiti plemiča, ko je stopil v majhen gozd.

»Gospod,« mu reče d' Artagnan, »zdi se mi, da se vam zelo mudi.«

»Bolj muditi se ne more nikomur, gospod.«

»Jaz sem obupan,« pravi d' Artagnan, »kajti ker se tudi meni silno mudi, sem vas hotel prositi, da bi mi izkazali neko uslugo.«

»Kakšno?«

»Da bi pustili mene, da se prepeljem prvi.«

»Nemogoče,« pravi plemič, »jaz sem v štirinštridesetih urah prepotoval šestdeset milj in moram biti jutri opoldne v Londonu.«

»Jaz sem napravil isto pot v štiridesetih urah in moram biti v Londonu jutri ob desetih zjutraj.«

»Obžalujem, gospod; toda jaz sem prišel prvi in ne odidem drugi.«

»Obžalujem, gospod; toda jaz sem prišel drugi in odidem prvi.«

»V kraljevi službi!« pravi plemič.

»V svoji lastni službi!« pravi d' Artagnan.

»Zdi se mi, da hočete na vsak način pričeti z menoj prepir.«

»Vraga, kako imenujete mojo prošnjo?«

»Česa želite?«

»Ali hočete vedeti?«

»Gotovo.«

»Dobro, dovoljenje hočem, katero nosite s seboj, ker ga jaz nimam in ga potrebujem.«

»Vi se vsekakor šalite.«

»Jaz se nikdar ne šalim.«

»Pustite me naprej!«

»Vi ne pojdete naprej.«

»Moj vrli mladenič, jaz vam razbijem glavo. Holà, Lubin, moje pištole!«

»Planchet,« pravi d' Artagnan, »prevzemi ti slugo, jaz prevzamem gospoda.«

Planchet, ki ga je ojunačil prvi junaški čin, se vrže na Lubina in ker je bil močan, ga vrže vznak na tla in mu poklekne na prsi.

»Izvršite svoje delo, gospod,« pravi Planchet, »jaz sem s svojim že pri kraju.«

Ko vidi to plemič, potegne svoj meč in napade d' Artagnana; toda nalezel je na močnega nasprotnika.

V treh sekundah ga d' Artagnan zabode trikrat, rekši pri vsakem sunku:

»To za Athosa, to za Porthosa, to za Aramis!«

Pri tretjem sunku se zvrne plemič kakor mrtev na tla.

Mislè, da je mrtev ali vsaj nezavesten, stopi d' Artagnan k njemu, da bi mu vzel dovoljenje; toda v hipu, ko iztegne roko, da bi ga preiskal, ga sune ranjenec, ki ni izpustil meča iz roke, v prsi, rekoč:

»In to za vas!«

»In to za me! In sicer poslednji, dobrotljivi sunek!« zakliče d' Artagnan besno ter ga s četrtilim sunkom prebode skozi trebuh na tla.

To pot plemič zapre oči in omedli.

D' Artagnan seže v žep, kamor je vtaknil prej oni dovoljenje, in je vzame. Glasilo se je na ime grofa Wardesa.

Ko se poslednjič ozre na lepega, mladega moža, ki je imel komaj petindvajset let in je zdaj ležal nezavesten in morda mrtev, vzdihne nad čudno usodo, ki žene ljudi do tega, da se morijo med seboj za koristiti ljudij, ki so jim tuji in ki pogostokrat niti ne vedo, da so oni na svetu.

Toda iz teh mislij se kmalu vzdrami Lubin, ki

je pričel kričati in je z vsemi svojimi močmi klical na pomoč.

Planchet ga prime z roko za goltanec in ga stisne na vso moč.

»Gospod,« pravi »dokler ga držim tako, ne bode kričal, tega sem si svest; toda kakor hitro ga izpustim, prične kričati vnovič. Spoznal sem ga, da je Normanec, in Normanci so svojeglavni.«

In res je Lubin, dasi ga je Planchet stiskal tako trdo, še vedno poskušal kričati, a iz njegovega grla je bilo slišati samo grgranje.

»Čakaj!« pravi d' Artagnan.

Iz vzešči iz žepa svoj robec, mu zamaši usta.

»Zdaj ga priveževa na kako drevo,« pravi Planchet.

To skrbno izvršivši, zavlečeta grofa Wardesa poleg njegovega sluga; in ker se je bližala noč ter sta bila ranjenec in njegov sluga z zamašenimi usti nekaj korakov od pota v gošči, je bilo jasno, da morata ostati tukaj do jutrišnjega dne.

»In zdaj,« pravi d' Artagnan, »k ravnatelju pristanišča!«

»Toda meni se zdi, da ste ranjeni, ne?« pravi Planchet.

»To nič ne dé, opraviva najprej važnejše stvari; k moji rani, ki pa se mi sicer ne zdi zelo nevarna, se vrneva pozneje.«

In hitrih korakov se napotita proti hiši vrlega uradnika.

Naznanijo mu grofa Wardesa.

V sobo mu pripeljejo d' Artagnana.

»Vi imate dovoljenje, podpisano od kardinala?« vpraša ravnatelj.

»Da, gospod,« odvrne d' Artagnan, »tukaj je.«

»Ah, ah, vse je v redu, in vi ste dobro priporočeni,« pravi ravnatelj.

Dostavek uredništva. — „Popravek“ bi lahko vrgli na podlagi § 19. v koš, priobčujemo ga pa kot kuriozum, ker ta „popravek“ nam kaže, v kaki odvisnosti so klerikalna zupanstva od svojih gg. nuncev. Dopis iz Dornberga je naperjen proti g. zupniku, ali namesto njega „popravlja“ — zupanstvo. Kaj je zupanstvo izvrševalni organ Točebnanove volje?! Se pač vidi, kako imajo gg. nunci svoje zupane in starasine na vrvi. Ako jih le kaj speče, pa mora starasinstvo „popravlja“ ali pa dati kako izjavo, kakoršno smo n. pr. čitali v „Prismojencu“. Taka odvisnost bi delala malo časti možem, ali podrepnikom farcev pristoja prav dobro! — Popravek je v nekaterih točkah imeniten, tako n. pr. je imenitna 4. točka, ko pravi, da ne dajejo zupniku na leto 4000—5000 gld., res je pa, da ima svojemu stanu primerno plačo. Koliko pa znaša približno... ta „primerna plača“. Znano je, da zupanja v Dornbergu izredno mnogo nese. Takih dobrih kravic je malo. Zato ni prav, da eni le grabijo, drugi pa dobivajo le malo; zategadel bi bilo pravično, da bi se uredile plače zupnikom, potem bi bil res dornberski zupnik „primerno plačan“, tako pa ima mnogo preveč, zlasti še, ker je v svojem dosedajem bivanju v Dornbergu poskrbel, da ga premnogo občanarjev po pravici gleda po strani... H koncu omenjamo še, da naš list je vedno pripravljen popraviti, ako se je o kom slučajno kaj napačno poročalo, le zglasiti se je treba; kaj takega se pač lahko pripeti vsakemu listu. Po drugi strani pa zahtevamo mi vedno od gg. dopisnikov, da pišejo le resnico. Ako se zdi g. dopisniku vredno, kaj odgovoriti na dopis dornb. zupanstva, slobodno mu.

Domate in razne novice.

Današnja priloga. — Današnji stevalki smo prilozili lepak v voznihi redi železnice, parobrodov in post veljaven od 1. novembra 1903. Opozorjamo vse naše gg. naročnike na važnost tega lepaka ter prosimo, da si ga vsakdo ogleda ter o priliki potrebe posluša. Komur bi ta lepak ne služil, prosimo, da istega odda svojim sosedom, najbolje kakemu gostilničarju, tobakarnarju ali društvu, katerim mogoče nismo poslali, ter jim priporoči, naj ta vozni red obesimo na pripraven prostor, da se ga gostje in potniki lahko poslužujejo. — Kdor želi imeti več iztisov tega voznega reda, naj se pravočasno oglasi. Posiljamo vsakomur zastoj in prosto poštine.

Poroka. — Poročil se je danes v Biljah g. Janko Hrast, c. kr. gozdar na Vojskem, rodom iz Kobarida, z g.čno Malko Nemčev, hčerko veleposestnika g. Nemca v Biljah. Vse najbolje!

Javen ljudski shod pri Rebku. — V prostorih gostilne pri Rebku se bo vršil dne 22. t. m. ob 2½ pop. javen ljudski shod.

Na dnevnem redu je gospodarski in pravni položaj v deželi. Govorili bodo gg. dež. poslanca dr. Tuma in Jakončič ter pot. učitelj Ant. Strekelj.

K shodu se vabijo tudi drugi poslanci. Za pogorelee v Boveu se je nabralo 2 kroni na Ajševici v gostilni g. Antona Struklja.

Koncert „Pevskega in glasbenega društva“. — V soboto je bil v veliki dvorani hotela Central naznanjeni koncert v korist revnim pogorelcem v Bolcu. — Udeležba je bila obilna. Ne rečemo, da je bila ogromna, niti ne moremo govoriti o natičenih prostorih, ker 50 oseb bi našlo še prav komodno prostora. In teh 50 oseb bi lahko imenoma nasteli, ker smo jih videli med tistimi, ki so ostali doma. To pa niso kaki napeti klerikalci, katerih ni in ne bo na take koncerte, marveč rojaki iz meščanskih ali uradnih krogov, kateri bi morali priti v slovensko družbo vsaj ob takih prilikah... Toda ne! — Od načelnikov uradov sta dosla le dva: dvorni svetnik grof Attems in solski svetnik ravnatelj Kriznič. Od ostalega uradništva le prav malo! — Enako malo ali nič od — dijastva. In vendar je v Gorici tako malo prilik, da bi mladina slisala ali videla kaj umetniški lepega, dovršenega! Kaj je vzrok taki brezbriznosti naše mladeži?! — V obče je bila dvorana lepo napolnjena, kakor je le redko pri kateri laski ali nemški zabavi. Častništvo je poslalo tudi nekaj zastopnikov.

Vojaški orkester je sviral pod vodstvom samega kapelnika g. Benczurja same izbrane komade, med njimi več slovanskih. Žel je obilo pohvale. Posebno je ugajal flügelhorn solo v dveh komadih. Tudi kapelnikova koncertna fantazija „Zvezdam“ je močno ugajala.

Petje je vodil društveni pevovodja g. Josip Michl. — S tem petjem mora biti zadovoljen najbolj strog glasbeni kritik. — Čitateljem je znano, da o dosedanjih koncertih naša ocena ni bila le polna hvale, marveč da je kazala na nedostatke, ki so grenili pravi umetniški užitek. Poslušajoče občinstvo je sicer tudi doslej imelo le hvalo v srcu in ustih, a naša kritika je slavavet stališča, da „Pevsko in glasbeno društvo“ stoji na višji stopnji nego smo ga bili doslej navajeni, da mora nuditi nekaj — dovršenega, nekaj umetniški popolnega, da mora nuditi užitek tudi ušesu, ki je vajeno čarom velike dunajske glasbene dvorane. — In tak umetniški užitek nam je nudil ta koncert v prav obilni meri. „Pevsko in glasbeno društvo“ je dokazalo ta večer, kaj zmore, ako hoče, dokazalo je, da stoji na višini, kakoršne na Primorskem le blizu ne doseže nobeno drugo društvo, tudi ne lasko ali nemško. In s tem je povedano dovolj v oceno na sploh.

Foersterjeva „Ljubica“ je obsežna skladba, ki izrazovito tolmači Krilanovo pesniško sliko. Slisali smo jo na raznih krajih

pač že čisto, tudi v Gorici večkrat, ali tako dovršeno se nikdar.

Vilharjev veliki možki zbor „Na vrelu Bosne“ je res divna skladba, katere akordi mogočno vro iz bolestne slovanske duše ter jo zopet pretresajo; to je nekaj pristno našega, kar more vredno čutili le nepokvarjena slovanska duša ter to tudi vredno izraziti. — In naši pevci so bili vredni tolmači velike Vilharjeve misli, katero je mojsterski položil v to prekrasno skladbo. Basov solo je naravnost diven užitek, kakor ga poje znani basist našega društva. — Ako se povemo, da je solist pel svojo obsežno in težavno partijo brez glask in pevovodja vodil brez partiture, ker je oboje sluga pozabil prinesiti, tedaj sele se pokaže ona smela gotovost, s katero je nastopil naš zbor. In taka gotovost mora zeti le vseh za vseh, ako bo zbor vstrajno korakal dalje po sedanji poti. —

Ženski zbor je zapel ob spremljanju glasovirja Jevgenijeva „Kaku našega u bližnjega sosjeda“. To je pravcati bisetek ruske narodne pesmi, ljubeč, nježen odmev čuteče ruske duše. Toda le bisetek je, in komaj potegne poslušalce za seboj v globino ruskega čustvovanja, pa ga pusti osamljenega pod mogočnim vtisom sklepnega akorda. — Ženski zbor je pokazal i tu mojstersko solo, pel je dovršeno, in občinstvo mu je sledilo s prav napeto pozornostjo. — Vsled viharnega zahtevanja je zbor izjemoma zopet nastopil, ali zapel je — „Kde domov mŕj“. Na rusko pesem je sledila česka narodna himna.

Čujkovskega „Legenda“ je efektna skladba, kakoršnih naše občinstvo še ni slisalo. Mogočni akordi se divno menjajo od pp crescendo v ff, pa se zgubljajo v najsladkejšem ppp. Mešani zbor našega društva je dovršeno tolmačil vse izrazovite posebnosti ruske pesmi, združene v največjem obsegu v tej umetni skladbi Čujkovskega. — Zbor Nadine Slavjanske je dobil v tem našem zboru prav resnega tokmeca.

Rubinsteinovo „Jutro“ je veličasna slika vstajajoče narave od prvih znakov zore do polnega življenja v vesoljnem stvarstvu pod božjim solncem. Pesniško sliko je otivil Rubinstein s svojo mogočno glasbo, a ta je dobila vredne tolmače v našem možkem zboru. — Redki so pevski zbori, ki se upajo lotiti te skladbe, a naš zbor je i z ujo dokazal svojo moč, svoje vrline, svoj velik napredek na lestvi umetniškega proizvajanja. Žal je tudi viharne pohvalo, kakoršno je zaslužil v polni meri. Čast mu! Vstrajno naprej po sedanji poti, da ga najde pripravljenega novi hram, posvečen v „Trgovskem domu“ muzi in glasbi.

Po koncertu je bilo še dolgo, dolgo vse živo v onih obširnih prostorih. Do 2. popolnosti se je prav živahno plesalo v dvorani.

V gmotnem pogledu smemo biti s koncertom zadovoljni. Čistega preostanka je okroglo 300 K.

Vspored koncerta koncertne pevke g.čne Mire Dev, kateri priredi s sodelovanjem pianista g. Josipa Procházke v Gorici, v nedeljo dne 29. t. m. Vspored: 1. a) G. Meyerbeer: Pozdrav paža iz opere „Hugenotti“, b) M. Vilhar: Nezakonska mati, c) O. Dev: Mak, poje M. Dev. 2. a) Dr. A. Dvořák: Na táckach, iz „Poetičnih nalad“, b) B. Smetana: Koncertna polka, igra J. Procházka. 3. a) J. Brahms: Zvesta ljubav, b) Grieg: Solvejgova pesem, c) J. Procházka: Tak' si lepa, poje M. Dev. 4. Liszt: Faust-Fantazija, igra J. Procházka. 5. a) Thomas: Romanca iz opere „Mignon“, b) K. Loewe: Div, balada, c) J. Procházka: Zvezde zarijo, poje M. Dev. — Začetek ob 8. uri zvečer.

Janus Mrcina — Antonio Klobasa. — Ta srboritez se zopet oglašja in razkriva svojo lepo dušo. Pravijo celo, da je prevzel nalogo Tončka Klobase v „Norici“. — Vrlo „Pevsko in glasbeno društvo“ mu leži v želodcu tako strašno, da vsakih toliko časa bruha sovraštvo in hujakarija iz njega. Oni dan je pa povedal samemu predsedniku v brk, da ne bo miroval, dokler društva ne uniči. Mrcina se čuti junaka, da mora pred njim trepetati ne le otroci v šoli radi dvojki, ampak tudi starši. V tem tlič velikanaka infamija položaja, v katerem je naše društvo nasproti temu skrajno predrzemu človeku. In res se ga bojé starši, da jim otroci ne bodo trpeli škode. Kandidatinje se bojé maturo, dá, celó učiteljice se boje izpita učiteljske sposobnosti. Vsi ti strahovi mu krpucajo od časa do časa kak zborček v „Čitavnici“, kjer je Mrcina neomejen gospodar. — Kdorkoli Mrcino pozna, umeje, da strah ni neopravičen. — Ali ni to naravnost nečuvno stališče prostih državljanov nasproti temu človeku? Ali ni skandal, da se drzne c. kr. učitelj zabrusiti v obraz deželnemu poslancu, da bo z vsami silami deloval na to, da uniči tako lepo in koristno društvo? Gospod dvorni svetnik grof Attems je bil navzoč že pri več koncertih, in uveril se je zadnjič, kako znamenito društvo napreduje, kako sistematično goji petje in glasbo v obče, uveriti se je moral, da društvo in glasbena šola zaslužita celo podporo od strani države. Antonio Klobasa v Mrcinovi koži pa rogovili in divja, da mora društvo propasti. — Dá, ali nimamo Mrcine v Gorici za nič drugega nego za hujakarije?! — Je pač le vrag, da imamo goriski Slovenci same take hujkace, katere se plačujmo, da (ahko sejejo le nemire in zdražnje, bodisi so to kaki presiti popje, ali c. kr. uradniki, ali pa penzjonisti! Mi pa plačujemo in čakajmo, kdaj nam ti ljudje se hlace slečejo, da nam jih bodo šteli po imeinovanem delu telesa. — Antonio Klobasa jih prav energično obeta. — Treba bo ubrati drugačne strune, da se hujskacem malce pomirila zlobna kri. — Danes pravimo le toliko: Hujskarij je pač dovolj iz farovžev in iz goriskega semenišča, a iz solskih soban in c. kr. uradov jih pač ne potrebujemo!

»To je čisto naravno,« odvrne d'Artagnan, »saj sem izmed njegovih najzvestejših.«

»Zdi se mi, da hoče Njegova Eminenca zabraniti nekemu priti na Angleško.«

»Da, nekemu d'Artagnanu, bearskem plemiču, ki je zapustil s tremi svojimi prijatelji Paris z namenom, priti v London.«

»Ali ga poznate osebno?« vpraša ravnatelj.

»Koga?«

»Tega d'Artagnana.«

»Izborno.«

»Popišite mi ga torej.«

»Nič lažjega.«

»In d'Artagnan opiše potezo za potezo grofa Wardesa.«

»Ali ga kdo spremlja?«

»Da, sluga z imenom Lubin.«

»Pazili bomo na njiju, in če ju vjamemo, sme biti Njegova Eminenca brez skrbi, pod varnim spremstvom ju pošljemo nazaj v Paris.«

»In če storite to, gospod ravnatelj,« pravi d'Artagnan, »si pridobite za kardinala velikih zaslug.«

»Ali ga bodete vi ob svojem povratku videli, gospod grof?«

»Brez vsakega dvoma.«

»Prosim vas, povejte mu, da sem njegov zvest služabnik.«

»Tega ne pozabim.«

In vesel tega zagotovila, podpiše ravnatelj dovoljenje in vrne isto d'Artagnanu.

D'Artagnan ni hotel izgubljaati svojega časa z brezkoristnimi pokloni, zato se zahvali, pozdravi in odide.

Prišedši na prosto, se spustita d'Artagnan in

Planchet v tek in, ognivši se gozdu po velikem ovinku, se vrmeta v mesto skozi druga vrata.

Ladija je bila pripravljena za odhod, kapitan je čakal v pristanišču.

»Torej?« vpraša, opazivši d'Artagnana.

»Tu je moje podpisano dovoljenje,« pravi ta.

»In drugi plemič?«

»Oni še ne odpotuje danes,« pravi d'Artagnan, »toda bodite brez skrbi, jaz plačam vožnjo za naju dva.«

»V tem slučaju hočemo oditi,« pravi kapitan.

»Da, odidimo!« ponovi d'Artagnan.

In nato skoči s Planchetom v čoln; pet minut pozneje sta bila na krovu.

Bil je tudi zadnji čas; ko so bili pol ure na morju, je videl d'Artagnan, kako se je posvetil velik ogenj, in čul pok.

Bil je strel topa, ki je naznanjal, da se je pristanišče zaprlo.

Zdaj je bil čas, poskrbeti za rano; k sreči ni bila jako nevarna, kakor je menil d'Artagnan že prej; ost meča je zadela ob rebro in podrsnila ob kosti; čez to se je prilepila srajca, tako da je izteklo komaj nekaj kapljic krvi.

D'Artagnan je bil onemogel od naporov: razprostrli so mu na krovu blazino, na kar je légel in zaspal.

Zjutraj ob solnénem vzhodu je bil oddaljen samo še kake tri ali štiri milje od angleške obali; veter je bil celo noč slab, in prišli so le počasi naprej.

Ob desetih se je vsidrala ladija v Dovrskem pristanišču.

Ob polu jednajstih je stopil d'Artagnan na angleška tla in vskliknil:

»Končno sva vendar tu!«

Toda to še ni bilo vse: treba je bilo doseči London. Na Angleškem je bila pošta že precej dobro vrejena. D'Artagnan in Planchet sta si najela vsak jednega konja; pred njima je jezdil postiljon, in v štirih urah sta dospela pred vrata glavnega mesta.

D'Artagnan ni poznal Londona in ni umel niti besedice angleščine; napisal je na list papirja Buckinghamovo ime, in vsak mu je pokazal pot k vojvodovi palači.

Vojvoda je bil s kraljem na lovu v Windsoru.

D'Artagnan je vprašal vojvodovega zaupnega komornika, ki je spremljal svojega gospoda po vseh njegovih potovanjih in torej gladko govoril francozko; povedal mu je, da prihaja iz Parisa v zadevi, v kateri gre za življenje in smrt, in da mora takoj govoriti z njegovim gospodom.

Zaupnost, s katero je govoril d'Artagnan, je prepričala Patricea — to je bilo ime tega ministrovega ministra. — Dal je osedlati dva konja in se ponudil, da spremlja mladega gardista. Planchet je stopil s konja popolnoma trd: ubogi dečko je bil s svojimi močmi pri kraju; d'Artagnan je bil kakor iz železa.

Prišla sta v grad in vprašala po lovcih; kralj in Buckingham sta v močvirju, oddaljenem dve do tri milje, lovila ptiče.

V petindvajsetih minutah sta bila na označenem mestu. Kmalu je začul Patrice glas svojega gospodarja, ki je klical svojega sokolnika.

»Koga naj naznamim milordu vojvodi?« vpraša Patrice.

»Mladega moža, ki je nekoč zvečer na Pont-Neuf-u pred bolnišnico pričel z njim prepir.«

»Čudno priporočilo.«

»Bodete videli, da velja ravno toliko kakor kako drugo.«

Vročina in mrak v Gorici. — Od l. 1883. do 1902. je bila v Gorici srednja temperatura + 13° C. Gledé na četrtletja je izračunjana srednja temperatura: v prvem + 5.1° C, v drugem + 16.7° C, v tretjem + 21.5° C, v četrtem + 9.1° C. Najbolj vroč dan v tej dobi je bil 28. jul. 1900 s + 36.1° C, najmrzlejši dan pa smo imeli l. 1893. s — 11° C. V tej dobi je bil mesec julij 14 krat najbolj vroč mesec v letu s srednjo temperaturo + 23.7° C, mesec julij 1894. je imel srednjo temperaturo največ + 24.9° C. Mesec januarij je bil v omenjeni dobi 9 krat najmrzlejši s srednjo temperaturo + 2.6° C. Mesec jan. 1903. je imel srednje temperature — 0.6° C.

Ovadžki župnik. — V Rodiku imajo za župnika nekoga Elsnica, moža, katerega nati čitateљи že poznajo iz dopisov iz Rodika v „Soči“. Ta namestnik božji je naklepal to-le reč: Zidar Bernetič iz Rodika je bil prevzel popravo župne cerkve v Rodiku, pa začasno opustil delo radi nujnejšega opravila. Župnik je najel na to Ant. Segolina s Slapa. Radi tega je pisal Bernetič Segolinu v pisanosti med drugim to-le: „Kakor ste prišli pri naši cerkvi ob nos, ako hočete priti ob glavo, le pridite delat.“ Segolin je bil namreč v Brezovici padel z odra ter si razbil nos. To pismo je dobil v roke župnik Elsnic, naznanil žandarmeriji in vsa reč je prišla — radi nevarnega zuganja — pred sodnijo. Segolin je izpovedal, da je imel vse le za šalo, da pa nikakor ni hotel te reči spravljati pred sodnijo, ali župnik je drezal, ga strašil, in radi tega ovadžkega popa je sedel Bernetič pred sodniki, zato ker je pisal S., da se mu lahko pripeti še kaj hujšega, kakor zadnjič. Kdor pozna naše ljudstvo, kako piše, ne more najti v omenjenih besedah nikake pretuje. Branitelj dr. Slavik je ozgosal postopanje župnika, oznanjevalca ljubezni in odpuščanja, ki se je ponižal do navadnega denuncijanta. Sodniki so obtožili ubogega Bernetiča na 4 tedne jete. — Vzgled je dal Elsnicu svoj čas dr. Gregorčič. Segolin se je mora! bati na povele Elsnicovo, ker drugače bi ne smel popraviati cerkve!... Elsnic si je postavil v Rodiku a tem spomin, da ga bodo še v grob preklinjali! Za na ta svet pa mu povemo v uho tisti značilni nemški rek, ki pravi: Der grösste Schuft im ganzen Land, das ist und bleibt der Denunziant!

Za gospodarje in delavce. — Tukajšnji magistrat opozarja vse gospodarje, ki se bavijo s kako obrtjo, da naj ne sprejemajo v delo delavcev brez delavskih knjižic, oni pa, ki so pri delu, pa nimajo knjižic, si jih morajo preskrbeti pri magistratu tekem 30 dnij. Kdor se ne bo ravnal po tem, zapade globi 20 do 800 K.

„Katoliški“ ponočnjaki in razgrajbi v Kobaridu. — Pišejo nam: „V nedeljo dne 8. t. m. je imelo tuk. „katoliško društvo“ veselico, katere se je udeležil tudi deželni poslanec Lapanja. Da lepega Cirila ni manjkalo poleg, ni treba omenjati. Na tej „veselici“ so popivali, da je vse teklo. Peli so klanfarske pesmi, lepi Ciril se je produciral tako imenitno, da ga punice kar ne morejo pozabiti. Pravijo, da je peval prav zaljubljeno, pogledaval in obračal oči, da je bilo kaj. Za pijačo je plačal deželni poslanec Ciril in še nekdo drugi, in kakor se hvalijo, so spili nad 30 litrov. Dokaz, kako so popivali čez mero, je ta, da se je Blaž pritožil,

Patrice oddirja s svojim konjem k vojvodi in mu pove z navedenimi besedami, da ga pričakuje sel.

Buckingham spozna takoj d'Artagnana, in ker je slutil, da ga hoče obvestiti o kakem dogodku v Franciji, ni izgubljal časa z vprašanji, kje je poslanec; in ker spoznavši že od daleč gardno uniformo, požene svojega konja v dir naravnost proti d'Artagnanu. Patrice se iz obzirnosti ni približal.

»Vendar se ni pripetila kaka nesreča kraljici?« vsklikne Buckingham, razodevaje s tem vprašanjem vse svoje misli in vso svojo ljubezen.

»Mislim, da ne, toda zdi se mi, da je v veliki nevarnosti, iz katere jo more oteti samo Vaša Milost!«

»Jaz?« vzklikne Buckingham. »In kako? Bil bi srečen, če bi ji mogel izkazati kakršnokoli uslugo! Govorite! Govorite!«

»Sprejmite to pismo,« pravi d'Artagnan.

»To pismo! Od koga je to pismo?«

»Mislim, da od Njenega Veličanstva.«

»Od Njenega Veličanstva!« pravi Buckingham in poblebi tako silno, da je d'Artagnan menil, da mu postaja slabo.

In nato zlomi pečat.

»Kaj je to?« pravi in pokaže d'Artagnanu mesto, ki je bilo prebodeno.

»Ah, ah,« pravi d'Artagnan, »tega nisem niti opazil; to je napravil pač meč grofa Wardesa, ki je s tem dobrim sunkom zadal mene v prsi.«

»Vi ste ranjeni?« vpraša Buckingham, razvijaje pismo.

»O, nič posebnega,« pravi d'Artagnan; »samo oprasnjen.«

»Pravično nebo! Kaj sem čital!« vsklikne vojvoda. »Patrice, ostani tukaj, ali raje poišči kralja, naj bode kjerkoli, in povej Njegovemu Veličanstvu, da ga

da je bilo na vru zadej za salonom kat. društva vse pohojeno, umazano in obrizgano, neka punica je vsata seme čez dva dni, tako jo je polela glava. Ko so se vzdignili, so pevali po Kobaridu. Kar zagledajo luč pri Gabr. Devetaku. Pridrvo v kuhinjo, kjer so gospodje mir. igrali „briskolo“, in zahtevali vino. Ko jim je povedal gospodar, da je že policijska ura, so se pričeli popehovati in zaletavati v enega gospoda, ali ko se je oglašil gospodar, so planili po njem vsi, in sicer tako silovito in grezeče, da bi se mu bilo slabo godilo, ako bi ne bilo zraven dveh gospodov. Razbili so več posode, zugali so gospodarju, da ga ubljuje itd., in se le na energični nastop g. inženirja S. je odšla topla iz hiše. Kričali so še dalje po trgu do 5^{1/2}, zjutraj, nazadnje so se pa še stopili med seboj. Na sploh se govori, da odkar je ustanovljeno to „katoliško društvo“, ni nobeno nedeljo miru. Tak je sad vzgoje v „katoliškem društvu“. „Prim. list“ je lahko ponosen na svoje pristase. Mi od svoje strani opozarjamo Kobaridce, da so mnogo preveč obzirni proti tej svojati iz kat. društva, županstvo pa bi smelo tudi stopiti na prste tem „ginjanim“ tiskom iz kat. društva! Ciril-Metod o tem ne bo pisal v „Prismojencu“!

„Svoboda“ v Rončah priredi v nedeljo 22. t. m. veselico s plesom v dvorani g. R. Znidarčica.

Pred poročilke v Trstu pride pravoslavni pop Sofronije Raničič, radi katerega je trpel v jeti znani slovenski učiteljskičnik s Krassa, ker ga je dožlil, da je zapeljal njegovo trinajsetno sorodkinjo, da bi tako zvalil krivdo s sebe. Ali kriv je brčtas le on sam, da je prišlo dekle v blagoslovljeni stan. Zato so ga pripeljali v Trst v zapore, da ga postavijo pred poročno sodnijo, ki začne svoje delo 30. t. m. Obtožen je tudi obrekovanja in krivega dolženja onega dijaka. Obtožnica je jako obsirna.

Na pošti v Tolminu so imeli v noči 11. t. m. svoto 60.000 K. Radi varnosti je prenočeval v uradu poštni uslužbenec, ki se je prepričal, da je bila ta previdnost prav na mestu, kajti po noči se je priplazil nekdo, ki je najbrže hotel odnesti ono svotico, ali ga je prepopdil.

Čevljarkega pomočnika sprejme takoj v stalno službo Peter Gotič, čevljaraki mojster v Gorici, Gosposka ulica st. 14.

Listalca. — G. dop. v R. Poslan dopis je sicer resničen, in nas veseli, da tako vestno sledite dogodkom, ali dopisa iz lahko umljivih razlogov ne moremo priobčiti. Pozdrav!

Razgled po svetu.

Državni zbor. — Včeraj je bila prva seja. Finančni minister je predložil proračun za l. 1904. Körber je govoril o vojaškem vprašanju in o trgovinskih zvezah. Med nujnimi predlogi je tudi Ferjančičev glede razmer na Koroskem.

Shodi narodno-napredne stranke na Kranjskem. Nar. napr. stranka na Kranjskem je priredila v soboto in nedeljo dva shoda, jednega v Kamniku, drugega v Novemestu. V Kamniku je govoril dr. Ferjančič, v Novemestu pa Plantan in dr. Tavčar. Oba shoda sta bila dobro obiskana, in na obeh shodih so obsodili obstrukcijo klerikalne stranke. Na shodu v Kamniku je bilo govors tudi o slo-

venskem vseučilišču ter o laških zahtevah glede vseučilišta. Na obeh shodih so se zavzemali tudi za trpeče koroske brate. Nekaj glavnějšíh točk iz teh govorov priobčimo.

Istrski deželni zbor. V zadnji seji 13. t. m. se je bila unela živahna politična debata, v katero so posezali od hrvatske strani posl. Spincič, Laginja, Andrijič, Mandič, Trinajstič. Glavni govornik s hrvatsko-slovenske strani je bil dr. Laginja, ki je predložil večini razliko med postopanjem hrvatske večine v deželnem zboru dalmatinskem nasproti italijanski manjšini in med postopanjem v deželnem zboru istrskem italijanske večine nasproti hrvatsko-slovenski manjšini, katera poslednja pa ne predstavlja le en odstotek prebivalstva, kakor italijanska manjšina v Dalmaciji, ampak 2/3 večine! Laginja je predložil večini zbornice, kako vse drugače se v drugih zastopih postopa z manjšino. Najvažnejši moment v tem govoru pa je bil, ko je resni Laginja opozarjal Italijane, kako stoje na čelu vseh oblasti v Trst — ne izvzemši cerkvene — Nemci! Poel. Cleva si je skušal pomagati le z rekriminacijami o tem iz — Dalmacije, a prišel je naravnost do piramidalnega zaključka: če so Italijani v Dalmaciji, ako so hoteli priti do kakega sporazumjenja s Hrvati, morali priznati, da je Dalmacija hrvatska zemlja, pa naj istotako Hrvatje v Istri priznajo, da je Istra italijanska zemlja, in kmalu pridemo do sporazumjenja! Iz govora posl. Bartolijs pa je zabeležiti izjavo, kakorsne menda se nismo čuli iz ust italijanskih poslancev v Istri. Menil je namreč: „Mi ne odrekamo Slovanom rabe njihovega jezika, ker jim je to zajamčeno po državnih zakonih.“ — Nadaljeval je pa je branil postopanje večine. Po daljši debati je bil vsprejet predlog, da se poskodovalcempo toči dovoli 40.000 kron, ako država da 100.000 kron, na kar je bil odobren proračun za leto 1904. S tem je bil končan dnevni red. Deželni glavar se je na to poslovil od zbornice izreksi, da bo dalje izvrševal deželnozbornski mandat. V imenu večine zahvalili se mu je poslanec Bartoli in je slavil delavnost in patrijotizem deželnega glavarja z voščilom, da bi isti živel tako dolgo, da bo videl prestanek narodnih sporov in vspostavljenje narodnega miru v deželi. V imenu hrvatske manjšine je posl. Spincič pozdravil deželnega glavarja.

Koroska. — Slov. drž. poslanca dr. Ferjančič in dr. Ploj sta se obrnila do načelnika mladočeskega kluba dr. Pacaka gledé tega, ali bodo Čehi stali na strani Slovencev pri nujnem predlogu zastran zatiranja slovenske pri koroskih sodnijah. Čehi so rekli, so pripravljene temu nujnemu predlogu dati prednost pred svojimi.

Kolkto Slovanov je pod tržaško deželno sodnijo. — „Piccolo“ je lagal te dni govore o Koroski, da le 29% prebivalcev je slovanske narodnosti pod tržaško deželno sodnijo. To je taka laž, da se jo lahko prime.

Gledé na to podaje „Ed.“ nekaj podatkov, iz katerih posnemamo, da je razvidno iz uradne statistike, da spadajo v okrožje tržaške deželne sodnije: okrajne sodnije Koper, Piran, Podgrad, Volosko, Sezana, Komen in okrajna sodnja v Trstu. Po uradnem šteju je bilo v koperskem sodnem okraju 23.822 Slovencev proti 14.990 Italijanov — v piranskem 2452 Slovencev proti 17.448 Italijanom — v podgradskem 16.255 Slovencev in Hrvatov proti 14 Italijanom — v voloskem 27.098 Slovencev in Hrvatov proti 1307 Italijanom — v sezanskem 14.167 Slovencev proti 61 Italijanom — v komenskem 14.446 Slovencev proti 136 Italijanom — in v tržaškem 25.130 Slovencev in Hrvatov proti 116.825 Italijanom. Vseh Slovencev in Hrvatov je torej 123.370 proti 150.781 Italijanom. Tako govori uradno ljudsko štetje. In ob tako jasnih številkah imajo ljudje, ki se izbirajo okoli „Piccola“, železno čelo za trditev, da je Slovencev in Hrvatov le 29% v območju tržaškega deželnega sodišča. Mi smo že ob več prilikah povedali, kakovo je bilo uradno ljudsko štetje, ki se je vršilo v mestu Trstu in v okolici. Zadnje državnozbornske volitve so pokazale, da je v Trstu približno enako število Slovencev in Italijanov. Ker je v Trstu 141.955 prebivalcev (brez italijanskih podanikov) torej smemo z matematično gotovostjo trditi, da je v Trstu in okolici najmanje 60.000 Slovencev in Hrvatov proti 80.000 Italijanom. Tedaj je pa v okrožju tržaškega deželnega sodišča 155.000 Slovencev in Hrvatov proti le 115.000 Italijanom. Ali koliko jih je, ki hočejo biti Italijani! Ko bi se vsi ti vrnili zopet v svoj slovenski in hrvatski dom, tedaj bi bilo narobe res, kar je „Piccolo“ pisal — tedaj bi se pokazalo, da je v resnici Italijanov le 29% pod okrožjem tržaške deželne sodnije!

Laški kralj in kraljica se nahajata na Angleškem. V Cherbourgu so aretirali anarhista Lambina, ki je prišel tje ob dohodu kraljevske dvojice. Odpeljali so ga v Pariz.

Na Sušaku pri Reki so je vrtil v nedeljo velik javni shod za finančno samostalnost Hrvatske. Udeležilo se je kakih 2000 oseb.

Švicarska vlada je izgnala iz dežele 17 laških delavcev, ker so se udeležili minoli petek izgrediv štrajkovcev. V kratkem izzenejo baje se druge laske delavce, anarhiste.

Vestl iz Amerjke. — V minolem letu je prišlo v Zjedinjene države 921 tisoč 315 naseljencev. — Vrhovni naselniški komisar, Frank P. Sargent, je objavil svoje letno poročilo o zadnjem poslovnem letu. Iz poročila se vidi, da je v imenovanem letu dospelo v Zjed. države 897,046 potnikov medkrovja, oziroma 206.303 več, nego leto popreje, kar znači naraščaj za 32%. Značilno je dejstvo, da se je število naseljencev iz vseh dežel pomnožilo, kar nam dokazuje o ameriški prosperiteti in slabem

polnem diru, malo se meneč za to, če je jezdit čez one, ki so mu prišli na pot. Ko sta jezdit skozi Cité, se je pripetilo par takih slučajev; toda Buckingham se ni niti ozrl, da bi videl, kaj se je zgodilo s poneurečenci. D'Artagnan mu je sledil med kabanjem, ki je bilo podobno preklinjanju.

Ko dospeta na dvorišče palače, skoči Buckingham s svojega konja, vrže mu vajeti čez vrat, ne da bi se menil, kaj se zgodi z njim, in krene proti stopnicam. D'Artagnan napravi tudi tako, vendar z nekoliko večjo skrbjo za plemeniti živali, katerih vrednost se je naučil ceniti; toda v svojo tolažbo opazi, da so prihтели iz kuhinje in hleva trije ali štirje hlapci, ki se takoj polaste konj.

Vojvoda je šel tako hitro, da mu je d'Artagnan le težko sledil. Po vrsti je prekoručil več salonov, ki so se odlikovali po eleganci, o kateri najvišji gospodje Francije niso imeli niti pojma, in končno prišel v spalnico, ki je bila objednem čudež glede okusa in glede bogastva. V alkoven te sobe so vodila tapetna vrata, katera odpre vojvoda z majhnim zlatim ključem, ki ga je nosil na verižici iz iste kovine. Vsled obzirnosti je zaostal d'Artagnan, toda Buckingham se v hipu, ko prestopi prag teh vrat, obrne in pravi, vidé neodločnost mladega moža:

»Vstopite, in če bode imeli srečo, da vas spuste pred Njeno Veličanstvo, ji povejte, kaj ste videli.«

Opogumljen vsled tega povabila, sledi d'Artagnan vojvodi, ki zapre vrata za njim.

Bila sta v majhni kapeli, prevlečeni z zlato veznimi tapetami iz perzijske stane, in velika množica sveč je razsvetljevala to kapelo.

(Dalje pride).

ponižno prosim oproščenja, toda zadeva največje važnosti me kliče v London. Pojdite, gospod, pojdite.

In oddirjala sta po poti proti glavnemu mestu.

XXI.

Grofica Winter.

Tekom celega pota si je dal vojvoda od d'Artagnana pripovedovati, ne morda, kaj vse se je zgodilo, ampak to, kar je vedel d'Artagnan. Združivši to, kar mu je povedal mladi mož, s svojimi lastnimi spomini, si je mogel precej jasno predstavljati resni položaj kraljice, katerega je sicer lahko spoznati tudi iz kraljičinega pisma, dasi je bilo tako silno kratko in malo natančno. Posebno pa se je čudil, da kardinal, ki mu je bilo toliko na tem, da ta mladi mož ne stopi na ardeška tla, ni prišel do tega, da bi ga bil dal med potom zapreti. Ko izrazi to svoje začudenje, mu d'Artagnan razloži vse varnostne ukrepe in pove, kako je s pomočjo svojih treh udanih prijateljev, katere je krvaveče pustil na potu, prišel do cilja z rano, katero mu je zadal meč, ki je prebodel kraljičino pismo, in kako se je on strašno maščeval nad gospodom Wardesom. Poslušaje to povest, ki jo je pripovedoval d'Artagnan z največjo priprostostjo se je vojvoda zdaj pa zdaj ozrl z začudenim pogledom v mladega moža, kakor bi ne mogel prav razumeti, kako se more združevati toliko prekanjenosti, poguma in udanosti z obličjem, ki ni kazalo še niti dvajset let.

Konja sta šla kakor vihar, in v nekaj minutah sta bila pred vrati Londona. D'Artagnan je mislil, da pusti vojvoda v mestu svojemu konju iti počasneje, toda to se ni zgodilo: nadaljeval je svojo pot v

gospodarskem stanju drugih, zlasti pa evropskih dežel. Iz Evrope je prišlo 814.507, iz Azije 29.066, in drugih delov sveta 12.573 naseljencev. Ako prištejemo k tem 857.046 potnikov medkrova se 64.269 inozemskih potnikov kajit, prišlo je torej 921.315 naseljencev, ali 105.043 več, nego leto popreje. Italija je priposlala 230.622 in Avstrija 206.011 naseljencev, kar znači, da vlada v teh dezelah največja mizerija na svetu. Stevilo italijanskih naseljencev se je pomnožilo za 52.247 in ono avstrijskih za 34.022 oseb. Iz Rusije je došlo 136.093 naseljencev, katerih večina so pa Finci in Židovi, dočim je število Rusov le neznatno. Iz Nemčije je prišlo 40.086, (11.782 več nego lani); iz Švedske 46.028 (15.134 več nego lani); iz Anglije 26.219 (več 12.644), iz Japonske 19.968 (več 5698), iz Kitajske 2209 (več 560). Med potniki medkrova je bilo 613.146 oseb moškega in 243.900 ženskega spola. Med naseljenci je bilo 3341 takih, ki znajo brati, a ne pisati, in 185.667 takih, ki ne znajo niti brati, niti pisati. Vsi naseljenci skupaj so prinesli s seboj le 16.117.516 dol. denarja. Iz raznih luk so poslali nazaj tekom minolega leta 8769 naseljencev, kot nedobrodošle. Med njimi je bilo 5812 siromakov, 1773 bolnih in 1086 takozvanih pogodbenih delavcev. Komisar Sargent povdarja v svojem poročilu, da je število pogodbenih delavcev, katere so nazaj poslali, letos doseglo največjo višino, odkar je vlada ustanovila naselniški urad. Komisar tudi priporoča, da bi bilo umestno, ako vlada naseljevanje bolnih oseb omeji in da se v to svrhu pošlje vladine zdravniške v evropske luke, od kjer prihajajo naseljenci.

Dinamitna razstrelba. — Pri Baychestru, N. Y. pripetila se je razstrelba dinamita, katera je razdejala tri vozove tovornega vlaka New York, New Haven & Hartford železnice. Razstrelbo je bilo deset milj daleč slišati in vse naokrog je zavladala velika panika. Jedno miljo daleč na okrog ni ostalo niti jedno okno celo, tako, da je uprav čudno, da ni bil nihče usmrten. Na mestu, kjer se je pripetila razstrelba, zadela sta dva vlaka skupaj. V enem vozu je bila velika količina dinamita, kateri se je razstrelil. Radi razstrelbe se je v bližini več hiš porušilo in razvaline so več stanovnikov ranile.

Narodno gospodarstvo.

Značilna obsodba. — Dunajska civilna sodnija je obsodila nekega trgovca, ki je svojega proti proviziji nastavljenega agenta odpustil brez odškodnine, na izplačilo zneska, ki odgovarja odgovodnemu roku 6 tednov. Trгоvec je branil svoje postopanje z razlogom, da more on proti proviziji nastavljenega agenta po preteku sezone odpustiti na mestu brez vsakršne odškodnine. Sodnija pa je obrazložila svojo obsodbo z mnenjem, da za stalno nameščenje ni merodajen način odškodnine za trud nastavljenca, ampak okolnost, ako je isti izključno le za svojega gospodarja opravljal redno trgovske posle. Višja instanca je potrdila obsodbo.

Dohodki države. — „Wiener Abendpost“ priobčuje dohodke na direktnih in indirektnih dokladah v času od 1. januarja do konca septembra 1903. Glasom tega izkaza znaša čisti prihod na direktnih davkih 198.756.652 kron (nasproti dohodkom lanskega leta v istem času so se letos dohodki povisali za 4.343.628 K, čisti prihod na indirektnih dokladah pa za 463.046.618 K (nasproti lanskega leta povisek 202.795 K). Skupni dohodki na direktnih davkih in indirektnih dokladah povisali so se torej za 4.546.463 kron. Čisti dohodek na carinah znaša od 1. januarja do konca sept. 1903. 87.536.639 kron, in sicer za 1.309.393 kron več nego lanskega leta v istem času. Povisek izvira iz rastelega uvoza kave in turščice.

Novi topovi. — Glasom vesti v „Fremdenblattu“ se nabavi 3000 novih topov in to v času treh do štirih let. Izvzemsi cevi poveri se izdelovanje vseh drugih delov topov domači privatni industriji in se v inozemstvu ne naroči nobenega dela. Zahtevani kredit za nabavo teh topov se tudi razdeli na zgoraj omenjeni čas in se v letošnji proračun postavi v ta namen postavka kakih 38 milijonov kron.

Kako naraščajo v Avstriji hipotekarni dolgovi. — Posameznih avstrijskih pokrajnih hipotekarni dolgovi so naraščali sledeče v milijonih:

	1867	1889	%
Štajerska	349,	488	39.6
Koroška	120,	151	26.0
Kranjska	91,	134	46.4
Solnograska	46,	72	71.0
Gor. Avstrijska	192,	327	70.8
Česko	1199,	2406	100.6
Nizjeavstrijsko	312,	551	108.3
Moravska	404,	728	80.3
Šlezjsko	97,	220	127.0
Primorsko	62,	141	128.3
Galicija	247,	772	212.1
Bukovina	24,	64	166.1
Tirolsko	187,	537	187.0
Predarisko	61,	94	53.9

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča
pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, delmatinskih in lateralskih vinogradov.
Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogorske monarhije v sodih od 50 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce
Cene zmerno. Postrzba poštna.

Anton Pucelj brivec,

priporoča slavnemu občinstvu iz mesta in z dežele svoji

brivski delavnici na Travniku in na Stolnem trgu št. 2.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.
TRGOVINA NA OROŽNO IN DEBELO.
Najceneje kupovališče npraberškega in drobnega blaga ter tkanin, proje in nitij.
POTREBŠČINE
za pisarnice, kadilce in popotnike.
Najboljše šivanke za šivalne stroje.
POTREBŠČINE
za krojače in šovlarje.
Stetinjice. — Rožni venel. — Mašne knjžice.
Mišna obuvala za vse letne čase.
Posebnost:
Semena za zelencjave, trave in detelje.
Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce pojnih in v trgih ter na deželah. 2 35-8

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček v Gorici

priporoča sledeče zvezke
TALIJE:

- I. zvezek: Pri puščavniku. Veseloigra v enem dejanju. — (4 možke, 3 ženske osebe.)
 - II. „ : Bratranec. Burka v enem dejanju. — (2 možki, 3 ženske osebe.)
 - III. „ : Startarica. Veseloigra v enem dejanju. — (3 možke, 4 ženske osebe.)
 - IV. „ : Medved snubač. Veseloigra v enem dejanju. — (3 možke, 1 ženska oseba.)
 - V. „ : Doktor Hribar. Veseloigra v enem dejanju. — (5 možkih, 3 ženske osebe.)
 - VI. „ : Dobrodošli! Kdaj pojedete domu? Veselo igra v enem dejanju. — (2 možki, 2 ženski osebi.)
 - VII. „ : Puffarka. Burka v enem dejanju. — (3 možke, 2 ženski osebi.)
 - VIII. „ : Čitalnica pri branjevki. Burka v enem dejanju. — (2 možki, 5 ženskih oseb.)
 - IX. zvezek: Idealna tašca. Veseloigra v enem dejanju. — (1 možka, 3 ženske osebe.)
 - X. „ : Eno uro doktor. Burka v enem dejanju. — (6 možkih, 3 ženske osebe.)
 - XI. „ : Dve tašči. Veseloigra v enem dejanju. — (4 možke, 3 ženske osebe.)
 - XII. „ : Mesalina. Veseloigra v enem dejanju. — (3 možke, 3 ženske osebe.)
- Vsak posamezen zvezek stane 40 vin., po pošti 5 vin. več.

Zmožne mizarske pomočnike

(izdelovalce pohištva) se sprejme takoj. Dunaj, tovarna pohištva, VII. Mariahilferstrasse 36.

Kerševani & Čuk v Gorici

v ulici Riva Castello št. 4 (konec Raštelja.)
Priporočata slavn. občinstvu iz mesta in z dežele

svojo mehanično delavnico, zalogo šivalnih strojev in dvokoles iz tovarne „Puch“ ter drugih sistemov.

Sprejemava vsako popravo in rekonstrukcijo bodisi šivalnih strojev, dvokoles, pušk in samokresov.

Vsako popravo, šivalni stroj ali dvokolo jamčiva.

Z ozirom na najino dolgoletno skušnjo, zagotavljava, da so izdelki najine zaloge najboljše vrste in trpežni, ter izvršujeva vsako popravo bodisi šivalnih strojev ali dvokoles točno in dovršeno.

Posojujeva tudi dvokolesa.

Doslej je izšlo v zalogi

„Goriške Tiskarne A. Gabršček“
v Gorici

7 knjig „Dena slovanskih povestij“

- I. knjiga: 1. Figura. — 2. Iz križarskih bojev na Poljskem. — 3. Slepčvodja. — 4. Slika iz gladnih let. — 5. Slovaške silčice. — 6. Ada. 7. Očenaš. — 8. Sovražnik. — Cena K 1.—
- II. knjiga: 1. Mati in sin. — 2. Vsakdanji dogodki. — 3. Ded Liben. — 4. Sanjarije in resničnost. — 5. Na brodu. — 6. Zlatija, vojaška nevesta. — 7. Žyvilja ali moč domovinske ljubezni. — 8. Črnogorski stotnik. — 9. Odrtnik. — 10. O Hiljakih. — Cena K 1.—
- III. knjiga: 1. „Prokleti ste . . .“ — 2. „Kadar pridem z vojne!“ — 4. Pomladni mrz. — 5. Slike. — 6. „Narodne pripovedke“. — Cena K 1:20
- IV. knjiga: 1. Rusinja. — 2. Prve rože. — 3. Mala igra. — 4. Stara pestunja. — 5. Maščeval se je. — 6. Jetnikovi otroci. — Cena K 1:20
- V. knjiga: 1. Lux in tenebris lucet. — 2. Moč ljubezni. — 3. Že zopet. — 4. Glasovi iz groba. — 5. Noč v gozdu. 6. Izdajalec. — 7. Gozd šumi. — 8. Dva huzarja. — Cena K 1:20
- VI. knjiga: 1. Črtice z ogljem. — 2. Ta tretja. — 3. Poroka po pomoti. — Cena K 1:20
- VII. knjiga: 1. Bolnik. — 2. Dež. — 3. Svetla prikazen. — 4. Pripovedka o ošabnem Ageju. — 5. Stari oče Zaha. — 6. Gorolomov. — 7. Strašna osveta. — 8. Dva sina. — 9. Zakaj? — Cena K 1:20

„Venec slov. povestij“ prinaša prevode iz rusčine, poljščine, češčine, slovaščine in srbohrvaščine. — Izhaja v nedoločenih rokih.

Kdor naroči po pošti, naj pridene 10 vin. za poštno.

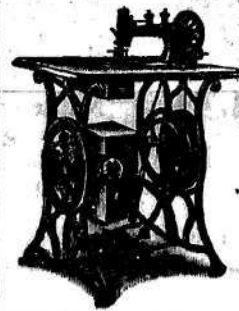
Pošilja se jedino po povzetju ali naprej poslanim zneekom.

Na zahtevanje pošiljamo cenik naše književne zaloge.

Jakob Šuligoj,

urar, v Gorici,
c. kr. železnice Gosposka ulica št. 25.

Priporočam svojo zalogo raznovrstnih švicarskih ur posebno jako imenitne in dobre pariske žepne ure z znamko Zénith za gospode. Za službo so jako natančne ter se dajo vravnati do sekunde; poročvo dajam 5 let.

V zalogi imam tudi raznovrstne šivalne stroje najnovejših sistemov po zelo nizkih cenah; dajam tudi na obroke.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidn. postrežbo po jako zmernih cenah.

Zahtevajte

moj ilustrovani cenik z več kakor 500 podobami od ur, zlatih, srebrnih in muzikalnih predmetov, katerega pošilja zastonj in poštnino preste

Hanns Konrad,

tvornica ur in skaportna hiša
Meat št. 240. — (Češko).

Veliki požar!

zamore se lahko in naglo pogasiti samo s

**Smekalovimi
brizgalnicami**

nove sestave, koje od desne in leve strani vodo vlečejo in mečejo. V vsakem položaju delujoče kretanje brizgalnice nepotrebno!

R. A. Smekal

Zagreb,

skladišče vseh gasilnih predmetov, brizgalnic, cevi, pasov, sekiric, sekalk in gospodarskih strojev.

!!! 129 odlikovanj !!!

Vsakdanji kruh

so postale

Ilirske testenine

vsled svojega izbornega okusa, obilne redilnosti ter hitre in jednostavne priprave. Za Goriško in Gradiščansko nahaja se odslej zaloga pri **g. Jos. Rovau** v Gorici, ulica

Rabata št. 20 in 22.

